

Til

Barne- og familieminister Lene Vågslid

Barne- og familiedepartementet

Postmottak @bfd.dep.no

Akersgata 59

0180 Oslo

Norsk Fosterhjemsforening ber om en rettslig avklaring av fosterforeldres klageadgang på avgjørelser iht fosterhjemsavtalen

Norsk Fosterhjemsforening viser til departementets informasjonsskriv av 25. september 2023, hvor det kommer frem at flere vedtak knyttet til økonomisk godtgjøring og oppfølging av fosterforeldre (inkl. frikjøp, avlastning og veiledning) anses som enkeltvedtak etter forvaltningsloven, med klageadgang til statsforvalter, og at departementet har endret sin juridiske vurdering.

Foreningen anser dette som meget viktig for bedre rettsikkerhet for fosterforeldre og for fosterbarnet. Barnevernstjenestens avgjørelser mht økonomiske ytelser og oppfølgingstiltak er av stor betydning for det offentlige omsorgsopdraget fosterforeldre har tatt på seg, og anses da også som offentlig myndighetsutøvelse.

Mange henvendelser til vår nasjonale rådgivningstelefon gjelder manglende ytelser fosterhjemmet har behov for, og som ofte medfører samarbeidsvansker og kan true fosterhjemmets stabilitet.

Foreningen har flere spørsmål tilknyttet klageadgangen, som er det behov for avklaring av. Vår henvendelse reiser viktige spørsmål for fosterforeldre, og vi ber derfor også om et møte med departementet i denne saken.

1. Avklaring av gråsoner mellom avgjørelser som er å anse som enkeltvedtak og de som faller utenfor

Vi ber departementet avklare gråsonen som nå foreligger mellom hvilke avgjørelser tilknyttet fosterhjemsavtalen som nå er å anse som enkeltvedtak og offentlig myndighetsutøvelse med klagerett, og hvilke avgjørelser som eventuelt ikke skal anses som

Norsk Fosterhjemsforening

Tollbugata 8, 0152 OSLO

Tlf: 23 31 54 00 | E-post: post@fosterhjemsforening.no

Foretaksnummer: 956 862 779 MVA

www.fosterhjemsforening.no

ledd i offentlig myndighetsutøvelse i form av enkeltvedtak. Vi ber også redegjørelse for den juridiske begrunnelse for departementets vurdering i disse spørsmålene.

De avgjørelser som ikke anses som enkeltvedtak vil enten være inngått som ledd i fosterhjemsavtalen, og forplikte barnevernstjenesten som en privatrettslig avtale. Man kan og tenke seg avgjørelser som ikke er inngått som ledd i inngåelse av fosterhjemsavtalen, men som fosterforelderen fremsetter søknad om ila fosterhjemsoppdraget. I hvilken grad de vil ha klageadgang på et evt. avslag, vil bero på om det er en avgjørelse som anses som et enkeltvedtak.

Vi legger til grunn at fosterforeldres klagerett på vedtak iht fosterhjemsavtalen gjelder likt for fosterforeldre uansett om det gjelder en frivillig plassering eller en omsorgsplassering. Vi ber om bekreftelse på om vi har forstått dette korrekt.

2. Hvilke avgjørelser er å anse som enkeltvedtak?

Vi viser til forvaltningsloven som definerer enkeltvedtak som avgjørelser truffet under utøvelse av offentlig myndighet og som gjelder rettigheter eller plikter for en eller flere bestemte personer (jf. § 2). Det er tidligere fastslått i brev fra departementet at fosterhjemsavtalen inngås som ledd i offentlig myndighetsutøvelse.

Flere avgjørelser som tas av barnevernstjenesten på bakgrunn av fosterhjemsavtalen har betydning for fosterforeldres økonomi og oppfølging av fosterhjemmet, og er dermed beslektet med de avgjørelser som er omfattet av departementets skriv som enkeltvedtak. Disse avgjørelsene innfrir også ordlyden og kriteriene i forvaltningsloven for enkeltvedtak. Behov for å ivareta fosterforeldrenes rettsikkerhet gjør seg tilsvarende gjeldende.

Fosterforeldre har i dag lite konkretiserte rettigheter direkte i lov/ forskrift. De er bla i en utsatt situasjon dersom de frikjøpes, som usikrede frilansere. Barnevernstjenesten er imidlertid fri til å treffe konkrete avgjørelser/ inngå avtale med fosterforeldre som sikrer fosterforeldrene i utøving av det offentlige omsorgsoppdraget. Reelle hensyn tilsier at disse forvaltningsavgjørelsene også anses som enkeltvedtak.

2.1. Rettigheter som bør anses som enkeltvedtak omfattet av klageadgangen

Departement/ Bufdir har utarbeidet veiledere som standardmalen for fosterhjemsavtalen henviser til. Av disse veilederne går det frem en rekke rettigheter som det anbefales at fosterforeldre får ivaretatt av barnevernstjenesten. Vi ber bekreftet om disse avgjørelsene også anses som enkeltvedtak med klageadgang. Vi peker på at de faller innenfor definisjon av enkeltvedtak iht forvaltningsloven og gjelder økonomiske ytelser eller andre oppfølgningstiltak til fosterhjemmet.

Norsk Fosterhjemsforening

Tollbugata 8, 0152 OSLO

Tlf: 23 31 54 00 | E-post: post@fosterhjemsforening.no

Foretaksnummer: 956 862 779 MVA

www.fosterhjemsforening.no

Vi viser til type avgjørelser som eksplisitt nevnes i *Veilederen om fosterforeldrenes og barnevernstjenestens ansvar når et barn bor i fosterhjem*, og som bør anses som enkeltvedtak:

- Engangsutgift ved oppstart – ref. pkt 4.4. i veileder.
- Dekning av skade som påføres fosterhjemmet – pkt 4.6.
- Forsikring og dekning av folketrygden pkt 4.7
- Opplæring av fosterhjem – pkt 7.
- Gjennomføring av samvær – hvilke dager samvær skal skje, hyppighet tid og sted og evt andre kriterier; det går frem at avgjørelse mht dette berører fosterfamilien i stor grad. Det bør uansett anses å foreligge rettslig klageinteresse for fosterforeldre på disse avgjørelsene og dermed klageadgang.

Vi viser til type avgjørelser som er omtalt i *veilederen om fosterforeldrenes arbeidsrettslige stilling og deres sosiale rettigheter* og som bør anses som enkeltvedtak:

- Sykepengedekning pkt 3.4.

Det anbefales i veilederen at det offentlige dekker tilleggsforsikring som kan tegnes iht folketrygdloven § 8-39. Ved sykdom og sykmelding fra fosterhjemsoppdraget er nemlig ikke fosterforeldre (som kun er frilansere), dekket med rett til sykepenger 1.-16. sykedag.

- Hjelpetønad pkt 3.9

Spesielt til punktet hjelpetønad: det går uttrykkelig frem av veilederen at kommunen ikke skal redusere sin lønnsgodtgjøring til fosterforeldre i tilfeller der det utbetales hjelpetønad etter folketrygdloven. Vi går ut fra at om barnevernstjenesten likevel reduserer lønnsgodtgjøringen så vil dette være omfattet av klageretten, og ber dette bekreftet.

- Feriepenger pkt 4

Det går frem av veilederen at det kan inngås avtale om at barnevernstjenesten skal betale avlastning eller ferieopphold for barnet slik at fosterforeldre kan ha ferie og reise bort alene. Vi ber bekreftet at dersom fosterforeldre søker barnevernstjenesten om dette, så vil avgjørelsen være å anse som et enkeltvedtak.

- Tjenestepensjon pkt 5.1.

Vi ber bekreftet at avgjørelser som gjelder kompensasjon for tap av tjenestepensjon vil være enkeltvedtak med klageadgang.

Norsk Fosterhjemsforening

Tollbugata 8, 0152 OSLO

Tlf: 23 31 54 00 | E-post: post@fosterhjemsforening.no

Foretaksnummer: 956 862 779 MVA

www.fosterhjemsforening.no

Også der ikke er inntatt i fosterhjemsavtalen, legger vi til grunn at siden det gjelder økonomisk ytelse så vil barnevernstjenestens avgjørelser mht tjenestepensjonsytelse være omfattet av klageadgangen.

2.2 Oppsigelse av fosterhjemsavtalen

Foreningen har tidligere tatt opp med departementet at barnevernstjenestens oppsigelse av fosterhjemsavtalen også må anses som et enkeltvedtak. Det har vi redegjort for i [vårt brev til departementet av 21. nov 23 til barneminister Toppe](#).

Vi kan ikke se å ha fått tilbakemelding på dette spørsmålet, og ber derfor om bekreftelse på at oppsigelse av fosterhjemsavtalen er å anse som enkeltvedtak med klageadgang.

3. Behovet for forskriftsregulering for å gjøre klageadgangen reell

Som kjent har foreningen i høringsinnspill til kvalitetsreformen gått inn for å forskrifts-regulere rammevilkår og rettigheter til fosterforeldre. I prop. 83 L går det imidlertid frem at departementet ikke ønsker forskriftsregulering bla begrunnet i kommunenes behov for fleksibilitet i den enkelte sak. Vi stiller spørsmål ved om klageadgangen blir reell der kommunene stilles temmelig fritt. En frihet for kommunene innebærer manglende forutsigbarhet om ytelser for fosterforeldre. Vi stiller spørsmål ved hva det har å si for statsforvalter som klageorgan. Vi peker på at klageadgangen iht forvaltningsloven forutsetter at statsforvalter skal kunne ha mulighet til å treffe nytt vedtak i klageomgangen.

Som nevnt er spørsmål om økonomi og hva fosterforeldre har krav på i forhold til barnevernstjenesten typiske forhold som skaper samarbeidsvansker. Mange kommuner har dårlig økonomi og sparer inn der de kan. Eksempel på henvendelser fra fosterforeldre til foreningen kan typisk være om barnevernstjenesten har rett til å fjerne fosterhjemsgodtgjøringen fordi fosterforelderen nå har blitt frikjøpt og mottar lønnskompensasjon. Evt kan barnevernstjenesten i stedet redusere lønnskompensasjonen, fordi de gir fosterhjemsgodtgjøring. Et annet eksempel er barnevernstjenestens avgjørelse om kompensasjon for tap av tjenestepensjon. Dersom vi forstår det rett, er det helt opp til den enkelte kommune hvilken prosentsats de velger å kompensere frikjøpte fosterforeldre med. Fosterforeldre står ikke i noen forhandlingsposisjon midt i et fosterhjemsforløp. De er avhengig av et regelverk som ivaretar dem og som konkretiserer barnevernstjenestens plikt.

4. Overordnede hensyn- og en konkret anmodning

Klageretten på avgjørelser iht fosterhjemsavtalen og fosterhjemsforholdet kan utgjøre en viktig rettssikkerhetsgaranti av betydning for fosterhjemmets stabilitet. Den må utvikles slik at den ivaretar det reelle behovet. Manglende rettssikkerhet gjør at mange fosterforeldre

Norsk Fosterhjemsforening

Tollbugata 8, 0152 OSLO

Tlf: 23 31 54 00 | E-post: post@fosterhjemsforening.no

Foretaksnummer: 956 862 779 MVA

www.fosterhjemsforening.no

ikke vil anbefale andre å bli fosterforelder - ikke på grunn av barna, men systemet. Departementets ivaretagelse av en fungerende klageordning har derfor mye å si for rekruttering av fosterhjem.

Vi vet at kommunenes praksis varierer og at barnevernstjenestene har mye makt og utøver mye skjønn. Vi anmoder departementet om å følge med på i hvilken grad statsforvalters praksis i klagesakene ivaretar fosterforeldrenes behov, og treffe tiltak om det ikke er tilfellet. I den forbindelse er det meget nyttig om det kan iverksettes et prosjekt om tolkingspraksis fra statsforvalterne. Det er også ønskelig at statsforvalters avgjørelser kan gjøres tilgjengelig som rettskilde.

De avgjørelsene vi peker på i dette brevet faller naturlig inn under definisjonen av enkeltvedtak, og reelle hensyn tilsier at de bør kunne påklages og at saksbehandlingsreglene som skal ivareta rettsikkerhet iht forvaltningsloven gjelder.

Statsforvalterens overprøvingsadgang av konkrete avgjørelser er viktig for å sikre forsvarlig myndighetsutøvelse. Dette er vi som samfunn forpliktet til – overfor barna og de familiene som påtar seg det omfattende omsorgsoppdraget.

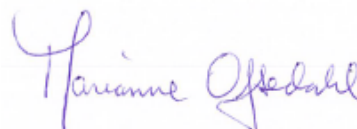
Vi ser frem til departementets tilbakemelding på vår henvendelse i viktige og prinsipielle spørsmål.

Oslo 22. april 2025

Norsk Fosterhjemsforening

Tone Granaas
Generalsekretær

Marianne Oftedahl
Fagsjef

Norsk Fosterhjemsforening

Tollbugata 8, 0152 OSLO

Tlf: 23 31 54 00 | E-post: post@fosterhjemsforening.no

Foretaksnummer: 956 862 779 MVA

www.fosterhjemsforening.no